

Dokumentnamn: Riktlinje för utbildning i ergonomi och förflyttningskunskap

Beslutad av: Fastställd av stadens styrgrupp för arbetsmiljö inom ÄO-HS	Gäller för: ÄO-HS	Diarienummer:	Datum och paragraf för beslutet: 2016-08-31
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid:	Senast reviderad: 2022-01-10	Dokumentansvarig: Sektorschefer ÄO-HS

Riktlinje för utbildning i ergonomi och förflyttningskunskap

Syfte med riktlinjen

Att förflytta en person med eller utan hjälpmedel kan vara förenat med risker såväl för patient/brukare som för medarbetare. Säkerheten för patient/brukare i kombination med en god arbetsmiljö för medarbetare ligger till grund för utbildningskonceptet i ergonomi och förflyttningskunskap. I Göteborgs stad ska berörd personal inom äldreomsorgen genomgå utbildningskonceptet enligt nedanstående innehåll.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav 2015 i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljö inom äldreomsorgen. I denna plan identifierades bl.a. ”Trygg, säker och funktionell arbetsmiljö” som ett prioriterat utvecklingsområde. Detta lade grund för en gemensam övergripande struktur för utbildning i ergonomi och förflyttningskunskap inom äldreomsorgen i Göteborgs stad.

Enligt lagstiftning ska arbetsgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten så att en god arbetsmiljö uppnås. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om belastningsergonomi (AFS 2012:2) reglerar specifikt i 9§ att arbetstagare ska ha tillräckliga kunskaper om arbetsställningar, teknisk utrustning och hjälpmedel samt tidiga tecken på överbelastning. Arbetstagaren ska få instruktioner och möjlighet att träna lämplig arbetsteknik för arbetsuppgiften och arbetsgivaren ansvarar för att följa upp att instruktionerna efterlevs. Samtidigt ska också ett ansvar tas för att utveckla enskildas och grupperns egna resurser och respektera personernas självbestämmande. Alla ska arbeta utifrån ett hälsofrämjande arbetssätt och med personcentrerad vård och omsorg. Även chefer och arbetsledare behöver ha tillräckliga kunskaper inom ämnet. Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast bedömer, åtgärdar och följer upp behov av förflyttning för den enskilde. De utgår från personens egna resurser och arbetar utifrån ett hälsofrämjande arbetssätt samt leder det rehabiliterande arbetet. De kan förskriva förflyttningshjälpmedel och följer förskrivningsprocessen där information och instruktion även till personal ingår. Det kan också finnas inköpt grundutrustning där legitimerad personal kan ge instruktioner.

Utbildningskoncept

Obligatoriskt deltagande för anställd omsorgspersonal inkluderat nattpersonal

- 2,5 dagars grundutbildning genomförd inom en 6-månadersperiod
- tagit del av riktlinje för lyft och lyftsele innan avsnitt "Förflyttning med personlyft"
- fortbildning en heldag minst vartannat år

Obligatoriskt deltagande för tillsvidareanställd enhetschef SoL

- en heldagsutbildning utifrån arbetsmiljö och patientsäkerhet
- tagit del av riktlinje för lyft och lyftsele

Erbjudande för sjuksköterskor

- en heldagsutbildning
- tagit del av riktlinje för lyft och lyftsele

Obligatoriskt deltagande för sommarvikarier omsorgspersonal

- en heldags introduktion i ergonomi och förflyttningskunskap

Schematisk bild över utbildning i ergonomi och förflyttningskunskap

Yrkeskategori	Grundutbildning	Fortbildning	Uppföljning
All anställd omsorgspersonal	2,5 dagar inom 6 månader	En heldag vartannat år	Enhetschefens ansvar
Enhetschef SoL	En heldag		
Sjuksköterska	En heldag		Enhetschefens ansvar
	Introduktion		
Omsorgspersonal sommarvikarie	En heldag		Enhetschefens ansvar

Ansvarsfördelning

Enhetschef ansvarar för att:

- medarbetare anmäls till utbildning i ergonomi och förflyttningskunskap i samband med nyanställning
- dokumentera alla medarbetares genomförda utbildningar samt deras kommande behov av utbildning
- gå endagsutbildning för enhetschef
- bedöma behovet av upprepad utbildning
- utbildningen följs upp regelbundet genom exempelvis en stående punkt på APT och på medarbetarsamtal
- kunskaperna används i det praktiska arbetet
- instruktionerna följs

Omsorgspersonal ansvarar för att:

- delta i utbildningskonceptet
- omsätta kunskapen i praktiken i det dagliga arbetet
- följa muntliga och skriftliga instruktioner

Arbets terapeut och fysioterapeut/sjukgymnast med uppdrag som utbildare ansvarar för att:

- utbilda i ergonomi och förflyttningskunskap

Utbildarnas kompetens

- ska motsvara Hjälpmedelscenter Sveriges certifiering som utbildare i grundläggande förflyttningskunskap
- kurs inom förflyttning vid smärtproblematik och rörelseförmåga vid demenssjukdom är en rekommendation för utbildarnas kompetensutveckling
- kontinuerligt hålla sig uppdaterade inom området